

SAMMANFATTNING AV LOTSPLIKTEN I SVERIGE

I detta dokument sammanfattas lotsplikten i Sverige. Lotsplikten regleras genom Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2022:94) om lotsning där fullständig information om regler för lotsning finns. På Transportstyrelsens webbplats finns även en lotspliktsguide där man genom att svara på ett antal frågor kan avgöra om lots behöver anlitas eller inte. Där finns även mer information om lotsning och ett utbildningsmaterial som mer i detalj beskriver reglerna. Känner du dig osäker om lots ska anlitas eller inte rekommenderar vi att du tar del av informationen på webbplatsen.

Skyldighet för befälhavare på fartyg¹ att anlita lots

Befälhavare ska anlita lots på svenskt inre vatten² om fartyget har en längd om 70 meter eller mer, eller en bredd om 20 meter eller mer. Befälhavare på fartyg som för följande laster ska anlita lots oavsett fartygets storlek:

1. Bestrålat kärnbränsle, plutonium eller högaktivt radioaktivt avfall i förpackad form.
2. Skadliga flytande ämnen som tillhör MARPOL kategori X, Y eller Z.
3. Kondenserade gaser enligt IGC-koden.
4. Tankfartyg med enkelskrov som för last av oljeprodukter och har en längd om 50 meter eller mer.

Undantag för befälhavare på fartyg från skyldigheten att anlita lots i lotsled

Befälhavare på fartyg enligt ovan kan vara undantagna skyldigheten att anlita lots i specifika lotsleder. Om lots måste anlitas eller inte beror på lotsledens risknivå och fartygets risknivå.

Fartyg delas in i följande risknivåer:

Riskenivå 4

- Fartyg som uppfyller kriterierna 1 – 4 för skyldigheten att anlita lots enligt ovan.

Riskenivå 3

- Fartyg med 400 m³ bränsolja eller mer i tankar som helt eller delvis endast skyddas av fartygets bordläggning.
- Fartyg med fler än 12 passagerare ombord.

Riskenivå 2

- Fartyg med högst 12 passagerare ombord och 100 m³ bränsolja eller mer, men mindre än 400 m³, i tankar som helt eller delvis endast skyddas av fartygets bordläggning.
- Fartyg med last av oljeprodukter i tankar som skyddas av dubbelbotten och fartygets bordläggning.

Riskenivå 1

- Fartyg med högst 12 passagerare ombord, och mindre än 100 m³ bränsolja som helt eller delvis endast skyddas av fartygets bordläggning.
- Fartyg med last av oljeprodukter i lasttankar som skyddas av dubbelskrov.

Lotsledens risknivå finns i tabellen ***lotsleders risknivå***.

Summan av ***fartygets risknivå*** och ***lotsledens risknivå*** ger den ***totala risknivå*** vilken används för att avgöra om befälhavaren är undantagen skyldigheten att anlita lots.

Lots behöver inte anlitas i lotsled om följande kriterier är uppfyllda³:

1. Någon av förutsättningarna nedan måste gälla:
 - Den totala risknivån är 2, fartygets längd understiger 110 meter och dess bredd understiger 20 meter.
 - Den totala risknivån är 3, fartygets längd understiger 100 meter och dess bredd understiger 20 meter.
 - Den totala risknivån är 4, fartygets längd understiger 90 meter och dess bredd understiger 20 meter.
2. Befälhavaren har inom den senaste 12-månadersperioden gjort en passage med fartyget i lotsleden och aktivt deltagit i fartygets navigering.
3. Fartyget har fler än två fartygsbefäl mönstrade ombord.
4. Den navigationsutrustning som fartyget ska ha enligt säkerhetsutrustningscertifikatet fungerar normalt.
5. Fartygets framdrivningsmaskineri och manöverutrustning fungerar normalt.

¹ Farkost som har egen framdrivning och styrförmåga och som kan användas för transport på vattnet, inbegriper skjutbogserekipage.

² Vid färd i lotsled enligt bilaga 1 till Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2022:94) om lotsning inträder respektive upphör skyldigheten att anlita lots när en lotspliktslinje passeras.

³ Detta undantag gäller inte vid passage på sjön Vänern. Om en befälhavare har en giltig lotsdispens för lotsleder i Vänern kan Transportstyrelsen dock besluta att han eller hon omfattas av undantaget.

Skyldighet för befälhavare på bogserekipage⁴ att anlita lots

Befälhavare ska anlita lots på svenskt inre vatten om den bogserade enheten⁵ har en längd om 70 meter eller mer, eller en bredd om 14 meter eller mer⁶. Om den bogserande enheten är utrustad med AIS ska befälhavaren anlita lots om den bogserade enheten har en längd om 80 meter eller mer, eller en bredd om 20 meter eller mer. Befälhavare som framför ett bogserekipage som för följande laster ska anlita lots oavsett den bogserade enhetens storlek:

1. Bestrålat kärnbränsle, plutonium eller högaktivt radio-aktivt avfall i förpackad form.
2. Skadliga flytande ämnen som tillhör MARPOL kategori X, Y eller Z.
3. Kondenserade gaser enligt IGC-koden.
4. Den bogserade enheten har enkelskrov och för last av oljeprodukter samt har en längd om 50 meter eller mer.

Särskilda regler för Trollhätte kanal med Göta älv⁷

Befälhavare på fartyg ska anlita lots i Trollhätte kanal med Göta älv om fartyget har en längd om 60 meter eller mer, eller en bredd om 9 meter eller mer eller ett djupgående om 4 meter eller mer.

Befälhavare på bogserekipage ska anlita lots i Trollhätte kanal med Göta älv om bogserekipaget har en längd om 60 meter eller mer från fören på fartyget som bogserar till aktern på den eller de bogserade enheterna. Lots ska även anlitas om den eller de bogserade enheterna har en sammanlagd längd om 35 meter eller mer, en sammanlagd bredd om 9 meter eller mer eller ett djupgående om 3 meter eller mer.

Områdesundantag

I vissa hamnar och farleder finns områdesundantag vilka medför att kortare förflyttningar inom området kan utföras utan lots. Områdesundantagen finns beskrivna i bilaga 5 till Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2022:94) om lotsning.

Lotsdispens

I vissa fall kan lotsdispens beviljas för befälhavare som framför ett fartyg eller ett bogserekipage. Mer information om lotsdispens och hur man ansöker finns på Transportstyrelsens webbplats.

Statsfartyg

Befälhavare på svenska statsfartyg behöver inte anlita lots. En befälhavare på ett utländskt statsfartyg kan vara undantagen från lotsplikt om hen deltar i en viss typ av insatser eller övningar inför sådana insatser. Befälhavare som framför utländska statsfartyg som används på Sveriges sjöterritorium inom ramen för vissa internationella samarbeten, kan också vara undantagna från lotsplikt.

⁴ Kombination av ett fartyg som bogserar och en eller flera bogserade enheter.

⁵ Farkost eller föremål som förflyttas och som inte har eller inte använder egen framdrivning.

⁶ Vid bogsering av flera bogserade enheter, summan av de enskilda bogserade enheternas längd eller bredd och längden av de sammanlänkande anordningarna mellan dessa enheter.

⁷ Vattenområdet som omfattas av farleden från Frihamnspiren i Göteborg till Bastungsgrunds kummel vid den yttre vågbrytaren i Vänersborg, och farleden från fyren Bommen till Vargön.

LOTSLEDERS RISKNIVÅ

LOTSOMRÅDE LULEÅ

Axelsvik – Malören	2	Örnsköldsvik – Skagsudde	3
Karlsborg – Malören	3	Örnsköldsvik – inomskärs – Gnäggen/Högbonden	3
Luleå – Farstugrunden	2	Köpmanholmen – Skagsudde	3
Luleå – Sandgrönnfjärden – Rödkallen	3	Köpmanholmen – inomskärs – Högbonden	3
Sandholmen – via Pitsundet – Nygrån	4	Högbonden – inomskärs – Skagsudde	3
Haraholmen – Nygrån	2	Bollsta – nord/syd Storön	3
Skelleftehamn – Gåsören	2	Bollsta – Sannasundet – Härnön/Lungön	3
Rönnskärsverken – Gåsören	2	Väja – nord/syd Storön	3
Umeå (Holmsund) – Väktaren	2	Väja – Sannasundet – Härnön/Lungön	3
Obbola – Väktaren	2	Lugnvik – nord/syd Storön	3
Rundvik – Väktaren	1	Lugnvik – Sannasundet – Härnön/Lungön	3
Rundvik – Skagsudde	1	Utansjö – nord/syd Storön	3
Husum – inre vägen – Skagsudde	3	Utansjö – Sannasundet – Härnön/Lungön	3
Husum – mellersta vägen – Skagsudde	1	Härnösand – Sannasundet/ nord/syd Storön – Skagsudde	3
Husum – yttre vägen – Skagsudde	1	Härnösand – Härnön/Lungön – Skagsudde	1

LOTSOMRÅDE GÄVLE

Bollsta – Härnön/Storön	3	Kubikenborg – Sundsvallsbukten	2
Bollsta – Sundsvallsbukten	3	Stockvik – Sundsvallsbukten	1
Väja – Härnön/Storön	3	Hudiksvall – sjön syd Hornslandet	3
Väja – Sundsvallsbukten	3	Hudiksvall – Kråksundet – sjön syd Hällgrund	3
Lugnvik – Härnön/Storön	3	Iggesund (Skärnäs) – sjön syd Hornslandet	2
Lugnvik – Sundsvallsbukten	3	Iggesund (Skärnäs) – Kråksundet – sjön syd Hällgrund	3
Utansjö – Härnön/Storön	3	Stugsund – sjön syd Hällgrund	4
Utansjö – Sundsvallsbukten	3	Långrör/Sandarne – Prästholmen – sjön syd Hällgrund	3
Härnösand – Sundsvallsbukten	1	Långrör/Sandarne – Myrskär – sjön syd Hällgrund	3
Härnösand – Härnön	1	Ala – sjön syd Hällgrund	3
Söråker – ost Alnö – Sundsvallsbukten	3	Orrskär – sjön syd Hällgrund	2
Söråker – väst Alnö – Sundsvallsbukten	3	Vallvik – sjön syd Hällgrund	3
Östrand – ost Alnö – Sundsvallsbukten	2	Norrsundet – sjön syd Hällgrund	3
Östrand – väst Alnö – Sundsvallsbukten	3	Norrsundet – Gråsjälsbådan	3
Tunadal – ost Alnö – Sundsvallsbukten	3	Bönan – Gråsjälsbådan	1
Tunadal – väst Alnö – Sundsvallsbukten	2	Gävle – Gråsjälsbådan	2
Sundsvall – Sundsvallsbukten	2	Skutskär – Gråsjälsbådan	2

LOTSOMRÅDE STOCKHOLM

Forsmark – Öregrundsgrepen	4	Stockholm – Tjärven	4
Forsmark – inomskärs – Svartklubben	4	Stockholm – Simpnäsklubb	4
Öregrund – Öregrundsgrepen	1	Stockholm – Sandhamn	4
Öregrund – inomskärs – Svartklubben	2	Stockholm – Kanholmsfjärden	4
Hargshamn – inomskärs – Öregrundsgrepen	3	Stockholm – Hammarbyslussen – Södertälje	4
Hargshamn – Svartklubben	3	Kanholmsfjärden – Saxarfjärden – Tjärven	4
Hallstavik – inomskärs – Öregrundsgrepen	3	Kanholmsfjärden – Sandhamn	4
Hallstavik – Svartklubben	3	Kanholmsfjärden – Möja – Tjärven	4
Kapellskär – Simpnäsklubb	3	Kanholmsfjärden – Mysingen – Nynäshamn/Norvik	4
Kapellskär – Tjärven	2	Kanholmsfjärden – Mysingen – Landsort	4
Kapellskär – Möja – Kanholmsfjärden	4	Landsort – Tvären (inomskärs) – Gustaf Dalén	3

LOTSOMRÅDE OXELÖSUND

Studsvik – Gustaf Dalén	3	Marviken – Vinterklasen	4
Vinterklasen – Gustaf Dalén	1	Djurön – Vinterklasen	3
Oxelösund – Vinterklasen	2	Braviken – Vinterklasen	3
Oxelösund (SSAB) – Lillhammarsgrund – Gustaf Dalén	2	Norrköping – Vinterklasen	3
Oxelösund (SSAB) – Mellskärsleden – Gustaf Dalén	3		

LOTSOMRÅDE SÖDERTÄLJE

Kanholmsfjärden – Mysingen – Nynäshamn/Norvik	4	Bålsta – Hammarbyslussen – Stockholm	4
Kanholmsfjärden – Mysingen – Landsort	4	Strängnäs – södra leden – Södertälje	4
Nynäshamn/Norvik – Landsort	2	Strängnäs – södra leden – Stockholm	4
Nynäshamn/Norvik – Gunnarstenarna – Gunnarstenarna VLCC	2	Strängnäs – norra leden – Södertälje	4
Södertälje – Landsort	4	Strängnäs – norra leden – Stockholm	4
Stora Vika – Landsort	3	Västerås – södra leden – Södertälje	4

Södertälje – Nynäshamn/Norvik	4	Västerås – norra leden – Södertälje	4
Södertälje – Stora Vika	4	Västerås – södra leden – Stockholm	4
Stockholm – Hammarbyslussen – Södertälje	4	Västerås – norra leden – Stockholm	4
Vårby – Södertälje	4	Köping – Västerås	4
Vårby – Hammarbyslussen – Stockholm	4	Köping – södra leden – Södertälje	4
Hässelby – Södertälje	4	Köping – norra leden – Södertälje	4
Hässelby – Hammarbyslussen – Stockholm	4	Köping – södra leden – Stockholm	4
Löten – Södertälje	4	Köping – norra leden – Stockholm	4
Bålsta – Södertälje	4		

LOTSOMRÅDE KALMAR

Visby – Visby redd	2	Kalmar – Trädgårdsgrund	2
Kappelshamn – Kappelshamnsviken	1	Krongrundet – Trädgårdsgrund	3
Storugns – Kappelshamnsviken	2	Degerhamn – utanför Degerhamn	3
Strå (Fårösund) – Bungeör	2	Bergkvara – utanför Bergkvara	2
Slite – syd Magö	2	Karlskrona (Handelshamnen) – Karlskrona angöring	3
Klintehamn – utanför Klintehamn	2	Karlskrona (Verköhamnen) – Karlskrona angöring	2
Västervik – Västerviks angöring	2	Ronnebyhamn – Gåsfeten	3
Flivik – Strupö Ljungskär	4	Karlshamn (Centralhamnen/Kölö/Oxhaga/Stilleryd) – Karlshamns redd	2
Simpevarp – Bredgrund	4	Stärnö vindhamn (Karlshamn) – Karlshamns redd	3
Oskarshamn – Furö	3	Elleholm – Karlshamns redd	2
Jättersön – Lillgrund	2	Sölvesborg – Spättgrund	3
Jättersön – syd Vällö – Dämman	3	Åhus – Pällgrund	2
Kalmar – Krongrundet	3	Simrishamn – Nedjan	3

LOTSOMRÅDE MALMÖ

Ystad – Ystads redd	2	Landskrona – Landskrona redd	3
Trelleborg – Trelleborgs redd	2	Helsingborg – Helsingborgs redd	2
Malmö – Malmö redd	2	Höganäs – Höganäs redd	2
Malmö (Swede Harbour / oljehamnen) – Malmö redd	2	Halmstad – Halmstads redd	2
Malmö (Swede Harbour / oljehamnen) – Vikhögsbojen	2	Falkenberg – Falkenbergs redd	3
Malmö (Swede Harbour / oljehamnen) – Pinhättan	2	Varberg – Varbergs redd	2
Barsebäckverket – Malmö redd	4	Ringhals – Varbergs redd	4

LOTSOMRÅDE GÖTEBORG

Göteborg: Skandiahammen (inklusive hamnar väster därom) – Böttöleden (södra leden)/Torshamnsleden (norra leden) – Trubaduren	2	Göteborg – nord Vinga – väst Vinga	2
Göteborg: Frihamnen (inklusive hamnar väster om Frihamnspiren till Skandiahammen) – Rivöfjorden	3	Danafjorden (ankarsättning) – Trubaduren	2
Göteborg: Lärjeåns mynning (inklusive hamnar väster om Lärjeåns mynning till Frihamnspiren) – Tångudden	4	Rivöfjorden (ankarsättning) – Trubaduren	2

LOTSOMRÅDE MARSTRAND

Marstrand – Hätteberget	2	Brofjordens oljehamn – Brofjordens angöring	2
Rönnäng/Ångholmen – Hätteberget	3	Brofjordens angöring – riksgränsen vid Nord-Hällsö	2
Skärhamn – Hätteberget	2	Kungshamn – Brofjordens angöring	2
Wallhamn – Hätteberget	2	Strömstad – Brofjordens angöring	2
Stenungsund – Hätteberget	3	Strömstad – Ramskär	2
Uddevalla – Hätteberget	3	Strömstad – riksgränsen vid Nord-Hällsö	2
Uddevalla – Malö strömmar – Brofjordens angöring	4	Krokstrand – Ramskär	3
Uddevalla – Malö strömmar – Lysekil	4	Krokstrand – riksgränsen vid Nord-Hällsö	3
Lysekil – Brofjordens angöring	2		

LOTSOMRÅDE VÄNERN

Vänersborg (inkl. Vargön, Trollhättan/Stallbacka, Lilla Edet, Göta, Lödöse, Nol, Bohus, Surte) – Göteborg (Tångudden)	4	Skattkärr – Skattkärrs angöring	4
Passage på sjön Vänern i lotsledsavsnitt från en hamns angöring till en annan hamns angöring	1	Kristinehamn – Kristinehamns angöring	4
Vänersborg – Vänersborgs angöring	4	Otterbäcken – Otterbäckens angöring	4
Åmål – Åmåls angöring	4	Brommöundet nord – Brommöundet syd	4
Gruvön (Grums) – Gruvöns angöring	4	Hönsäter – Hönsäters angöring	4
Älvenäs – Älvenäs angöring	4	Lidköping – Lidköpings angöring	4
Skoghall – Skoghalls angöring	4	Trellevarvet – Trellevarvets angöring	4
Karlstad – Karlstads angöring	4		